

կարևոր ուսմանց ճաճանչներ են թափանձում և սերմանում են մտաւոր և բարոյական զարգացման սերմեր, որոնք լիայոյս եմք՝ ժամանակին կաճեն և կրեղմնաւորվին յօգուտ բազմակարօտ ազգիս: Հատ անձինք, թէ արք և թէ կանայք՝ որոնք երկսեռ բարերար Անդամք են կոչուած մեր վերայ, նա մանաւանդ՝ մեզ իսպառ անձանթօ տար քաղաքացիք՝ այցելութիւն են զամ մեզ, և հետաքրքրութեամբ տեղեկանալով մեր մտաւոր զարգացմանը, ազնիւ հոգւով ու սրտով՝ համակրութիւն են ցոյց տամ, ինչպէս այս տարի, մի Գանձակեցի ազգասէր անձը, Պ. Ներսէս Արքահայրան Տէր Ներսէսեանց այցելութիւն եկաւ մեզ, և բաւական ժամանակ հարցաքննելով մեզ մեր ուսած առարկաների մէջ՝ քաջալերեց և խրախուսեց մեզ ոչ միայն բանիւք, այլ և դրամաւոր նուիրագործութեամբ, ոչ միայն մեզ, այլ և Ուսումնարանին. նուէր չէր այն՝ որ մեր ընդունելիք Պարոնէն, այլ ուսման սիրով վառված նորա սիրտն էր որ զրաւեցինք բարեազգայն և մեք ևս մեր մատանց աշխատասիրութիւններից նուիրեցինք նորան երկու կտոր ձեռագործութիւն: ԱՎ՝ ի՞նչ զարմանալի տեսարան էր մեզ համար այն լոպէն, որոյ մէջ մեք ամօթոյ և պատկառանաց վարագուլի տակ նորա առաջը կանգնած՝ մատացնում էինք նորան կարմրելով մեր աշխատանքը. իսկ նա ազգասիրական ջիւղեանդութեամբ յօտին կանգնած ընդունելով մեր այն շնչին նուէրը, քաղցր և ազգու բառերով քաջալերում և յորդորում էր մեզ աշխատել զարգանալ մտաւորապէս և բարոյապէս և լինել ժամանակին արժանաւոր մայր ապագայ սերնդոց, այն լոպէս յումը յորպիսի ուրախութեամբ էին կայտառում մեր քնքուշ սրտերը, երբ մտաբերում էինք թէ՛ մեք բոլոր Հայկեան ժողովրդոց զաւակներն, և նոքա մեր ծնողները, Փառք նախախնամութեան Աստուծոյ, որ արժանացրել է մեզ զարգանալ մտաւորապէս և բարոյապէս և լինել ապագայումը օրինաւոր մայր Հայկեան սերնդոց:

Ընդունել կմաղթեմք Խմբագրութենէդ Արատայ մեր մտաց այս անդրանիկ ծնունդը Հայկական պարբերութեանց մէջ, և իբրեւ մեր ուսման երախայրէք բարեհաճել հրատարակել ամ-

սադրոյդ էջերի մէջ, որով կքաջալերուինք մեր միւսանկամ էլ մեր մտաւոր կարողութեան պէս զանազան յօգուածներ աշխատասիրել և ուղարկել, որոնք կարծեմք ուրախութիւն կպատճառեն յարկոյ ընթերցողներին:

Աւելբերանքս Աստուծոյ Հայոց Օրէնդարէնէն
Հետեւ Դպրոցէն Երկրորդ Դասարան.

Մազդազինէ Գրիգորեան.

Մազդազինէ Յարութիւնեան.

Կանուշակ Թումանեան.

Եզիսաբէթ Գարմանեան.

Մանուշակ Սաֆարեան.

Աննա Մեսիկեան.

9 Հոկտեմբերի 1875 -ի
յԱստուծոյ:

ՍՈՒՐՀԱՆԳԱԿԻ ԲԻԼԶԱՆԳԵԱՆ.

ՊԱՌԱԿՏՈՒՄԻ Ի ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՍՍ.

Մեր կաթողիկ ազգայնոց մէջ այս օրերս նոր պատակաւում մ'ալ ծագեցաւ:

Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան Աբրահայրն և հոն գտնուող միաբանները Վաթիկի հայոց խնդրոյն նկատմամբ Պապին համած վերջին կոնգակն ընդունած և Հասունեանի կողմն անցած լլլալով Ա. Պօլիս գտնուող Մխիթարեանց մեծ մասը չընդունեցին իրենց Արքային և միաբանութեան մէկ մասին այս ըրածը, և այսպէս յիշեալ միաբանութիւնն իր մէջ երկուքի բաժնուեցաւ:

Այս երկպառակութեան պատճառաւ, Միրակի օրը Գատը զիւղի Մխիթարեանց վարժարանին մէջ գտնուող վարդապետներէն երկուքը հակահաստունեանց ձեռք գօրս հանուեցան վարժարանէն՝ վերոյիշեալ կոնգակնին հպատակելուն համար, և միայն հակահաստունեան վարդապետը մնաց հոն, ընդ վերադառնալով մեր Հիշմանեանի Հ. Վարդան վարդապետի, որ նոյնպէս մերժած է այն կոնգակն:

ՎՍԵՄ. ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՀԱ.

Օմիւսնիոյ Արշալայ լրողորոյ մէջ ուրախութեամբ կարգացինք հետեւեալը:

Արշալայ նախընթաց թուով ուրախ սրտիւ ծանուցինք մեմա. Նուպար փաշային յատիճան միւսինքն բարձրանալն: Գահիրէի մեր մեծարդոյ բարեկամներէն մէկը՝ կայսերական այս աստիճանաբաշխութեան վրայօք հետեւեալ մանրամասն տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ:

«Անցեալ ամսոյ 26ին օգոստոս. Սուլթանին թիկնապահներէն Բէշիտ պէյը՝ պատերազմական Թալիա շոգնաւաով և Պօլսէն հատաւ ի Գահիրէ: Նորին Ասեմութեան յանձնուած էր և կը բերէր զկայսերական հրովարտակն, որով՝ ըստ խնդրոյ բարձրապատիւ Խըտիվին, իւր Արտաքին Գործոց Պաշտօնեայ մեմա. Նուպար փաշային միջիւրութեան մեծ աստիճանը կը շնորհուէր:

«Ուստի յիշեալ ամսոյ 28ին այս հրովարտակը մեծ հանգիսիւ կարգացուեցաւ ի փոխարքայական պալատն. Գասր - էլ - Նիլ կոչուած. ուր ներկայ էին եգիպտական իշխանութեան բոլոր նախարարներն՝ իրենց համազգեստովք: Երկու զօրախումբ պալատին բակը՝ յերկուս բաժանեալ բարևի կայնած էին. յորժամ զինուորական նուագաբանաց ներդաշնակութիւնն դադարեցաւ, մեմա. Թալաթ փաշան ի լուր ամենեցուն սկսաւ կարդալ վեհա. Սուլթանին հրովարտակը. զոր՝ լմնցնելէ ետեւ, ակնածական յարգանքօք յանձնեց ի ձեռս Խըտիվին: Նորին Բարձրութիւնն ևս իւր ձեռքն յանձնեց զկայսերական հրովարտակն՝ իւր սիրելի նախարար Հայկազուն Նուպար փաշային՝ իւր սովորական մարդասիրութեամբը շնորհաւորելով զնորին Ասեմութիւնն: Յետ այնորիկ բոլոր հանգիսականք՝ իրենց խնդակցութիւնները բազում սիրով յայտնեցին Արտաքին Գործոց Պաշտօնէին:

«Երկու օր ետքը մեմա. Նուպար փաշան՝ այս բարեկատու հաճութիւն, 24 անձանց համար յոյժ փառաւոր հացկերոյթ մի տուաւ. յապարանս իւր ուր բաց ի կայսերական թիկնապահ Բէշիտ պէյըն, ներկայ էին նաև զահաժառանգ իշխանը, բարձրապատիւ Թէյլիք փաշան, իւր եղբայրը,

փոխարքայական տանը վերաբերեալ փաշայք և բարձրաստիճան նախարարք:

Ասեմա. Նուպար փաշային յայս մեծ աստիճան բարձրանալն՝ որչափ որ պարծանք և անգուգական ուրախութիւն մըն է ընդհանուր Հայոց ազգին, նոյնչափ ազգային խորին երախտագիտութեան արժանի է վեհ և ազնուական զգացմունքը բարձրա. Խըտիվին, որ զիսէ վարձատրել մարդասիրարար զհանձարեղ և զկենցաղագէտ հաւատարիմ նախարարս իւր:

Արշալայ Արարատեան, Թիւ 971, Սեպտեմբեր 22.

Հետեւեալ յօդուածին մէջ ուշադրութեան արժանի պարբերութիւններ ևս գտնուելով, արժան կը համարուիք օրինակել աստ:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՍԱՀԱՆԴԷՍ

Ի ԶՈՒԻՑՑԵՐԻԱ.

Գլխաւոր երկու միջոցներ կան մարդկութեան ապրուստն հայթայթող, այս ինքն երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնն. որովհետեւ երկրագործը զհացն հողէն ի գոյ կածէ և վաճառականը զայն կը տարածէ ամենայն ուրեք, և այս երկու գլխաւոր արդիւնքը մարդուս քրտանց ամենալրար վաստակը կրնայ սեպուիլ, քանի որ ոչ շողորթութեամբ, ոչ ստախոսութեամբ, ոչ անիրաւ պահանջմունք և ոչ ալ հարստահարութիւնք կան դոյա մէջ. Եթէ բոլոր արհեստներու և շահու մօյր երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնը ընդունուելէն յետոյ, նաև այս երկուքն ալ քննելք՝ կրնանք ըսել որ միմիայն երկրագործին վաստակն է սուրբ վաստակ, և թէպէտ պէտք էր որ երկրագործը մարդոց երջանկագոյնը լինի. Վարժիք մը կայ թէ, Հայերուս յԵւրոպայում շատնալովը, Եւրոպան կը ճաննայ զՀայաստան, թէ մեծ պատիւ է Հայութեան եթէ Եւրոպայի խորհրդարաններում, պալատներում և ուրիշ քաղաքական, ուսումնական և ըն. բարձր ասպարէզներում, բարձրաստիճան Հայեր գտնուին, թէ այս վերջիններով Եւրոպան առաւել ևս կճաննայ և կը սիրէ զՀայն